

În ansamblu însă, *Anii negri* pe scena de la Petroșani a dovedit munca plină de abnegație a unui colectiv mic și talentat. Urmărirea atentă și stimulatoare a dezvoltării lui e, credem, neapărat necesară.

Cu totul inegale în ceea ce privește valoarea interpretativă, și faptul e cu totul explicabil, cele cinci spectacole au izbutit să transmită spectatorilor de azi mesajul puternic răscolitor al luptei comuniștilor în ilegalitate, condamnând totodată fără

drept de apel resturile unei orînduiri nedrepte, pe care propriile ei contradicții au osîndit-o la piere. Cele cinci spectacole confirmă, în același timp, posibilitatea pe care dramaturgia noastră realist-socialistă o oferă din plin artiștilor de a folosi o diversitate largă de mijloace și procedee scenice pentru crearea unor spectacole bogate în conținut, expresive și interesante.

Margareta Bărbuță
Mircea Alexandrescu
Eugen Nicoară

DOCUMENT ȘI ACTUALITATE

Teatrul de Stat din Baia Mare : *Minerii* de M. Davidoglu

Într-un oraș cu dezvoltat specific minier cum este Baia Mare, înscrierea în repertoriu a *Minerilor* lui Davidoglu constituie un eveniment remarcabil. Spectatorii băimăreni au primit cu multă căldură premiara inaugurală a stagiunii teatrale. Faptul nu poate decât să ne confirme că menținerea piesei lui Davidoglu în repertoriul permanent al teatrelor noastre este cerută și se impune ca o necesitate. Și poate însemna pentru alte teatre din țară un criteriu care să înlăture nejustificate rezerve care au determinat — după succesul incontestabil al premierei din primăvara anului 1949 pe scena Naționalului bucureștean — absența îndelungată din repertoriul multor stagii a *Minerilor* lui Davidoglu.

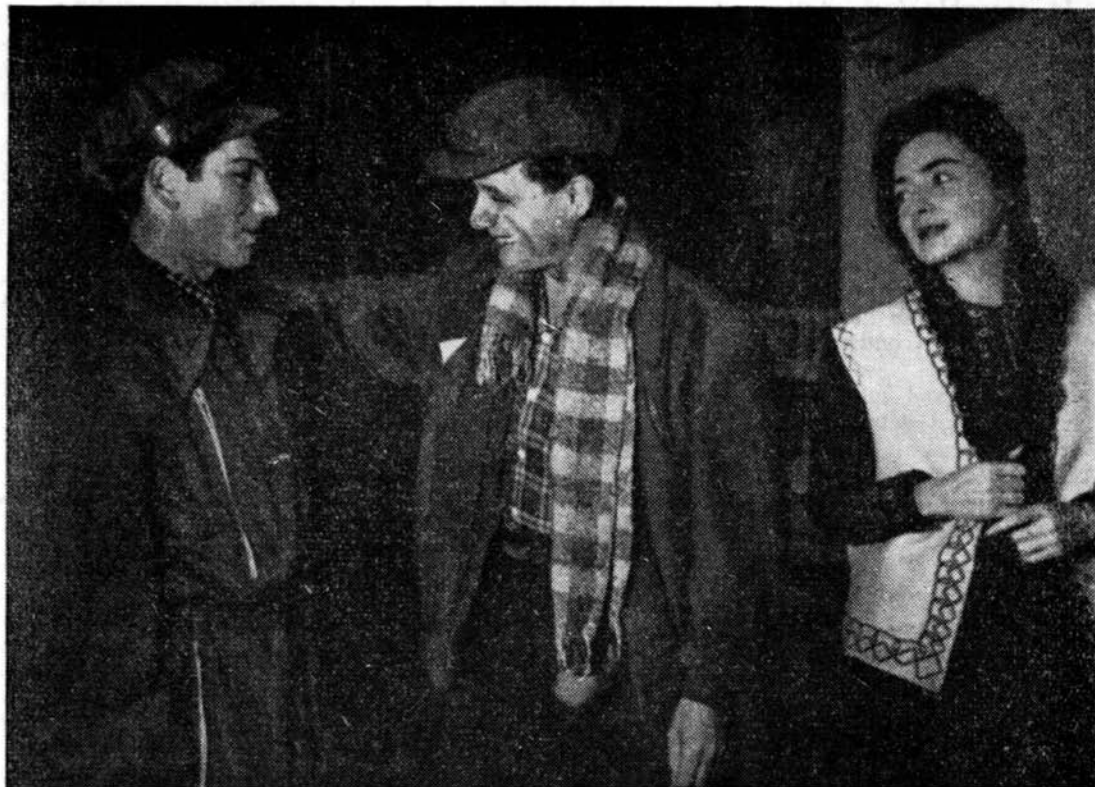
În urmă cu zece ani, cînd vedeau pentru prima oară luminile rampei, *Minerii* lui Davidoglu se număra printre primele lucrări care marcau însemnata cotitură a dramaturgiei și spectacolului de teatru românesc pe făgașul realismului socialist. Transpunînd pe plan artistic unele aspecte ale începutului construcției socialiste din țara noastră, M. Davidoglu consemna atunci — cu atitudine fermă a participantului activ, direct, la transformările sociale ce se inițiau în țara noastră — noua realitate revoluționară. *Minerii* reprezentau atunci un *document actual* de importanță deosebită în ansamblul dramaturgiei românești.

Astăzi, momentul desfășurării acțiunii piesei nu mai este actual: cei zece ani trecuți au adus numeroase schimbări în peisajul văii Jiului. Nu mai este actuală poate nici inovația lui Anton Nastai; metodele avansate de muncă au izgonit treptat alte și alte forme cvasiprimitive de exploatare a bogățiilor subpămîntene. Și

nu mai este actual nici momentul depășirii primelor planuri de stat, acum cînd s-au împlinit și depășit cincinale. Întorcîndu-ne privirile către realitățile care au generat-o, *Minerii* păstrează deci o valoare de *document istoric* (istoria face pași repezi în socialism !), grăindu-ne despre oamenii, faptele și problemele specifice anilor care i-au inspirat lui Davidoglu acțiunea piesei.

Dar astăzi, în 1958, *Minerii* nu transmit doar ecoul unor evenimente petrecute atunci, în 1948. Dincolo de această consemnare artistică a unui moment istoric, mesajul de azi al *Minerilor* este încărcat cu numeroase sensuri deplin actuale, sensuri care justifică și impun prezența piesei în *actualul* repertoriu al Teatrului din Baia Mare, în actuala stagiune. Dincolo de datele acțiunii propriu-zise, dezbateră ideologică conține o problematică de *actualitate*, proprie să suscite interesul viu, imediat, al spectatorului. Prin problematica sa majoră, piesa contribuie și astăzi activ la educarea maselor în spiritul unei noi și înalte morale. Prezența în scenă a tipului de muncitor înaintat și noua sa atitudine față de muncă, surprinderea și rezolvarea conflictului dintre vechi și nou, abordarea aspectelor esențiale din munca de construire a socialismului asigură spectacolului de astăzi eficiența mesajului său.

Pilda morală a comuniștilor, spiritul de abnegație de care dau dovadă eroii piesei lui Davidoglu în momentele decisive ale acțiunii constituie exemple de atitudine nouă. Atitudine nouă față de muncă, de tovarăși, de viață și de moarte. Este atitudinea muncitorului conștient, eliberat de exploatare și înrolat în frontul construcției

Scenă din actul I

socialiste, care-și consacră munca și lupta unor idealuri înalte, majore. Replicile lui Anton Nastai definesc cu limpezime sensul muncii în noile condiții sociale: „Mă gândesc la anii care or să vină, fiindcă noi clădim în ziua de azi, dar cu ochii departe, dincolo de viața noastră. Pentru șiruri întregi de viață... Fiindcă, munca noastră îi miez din lupta noastră...” Este în această replică o nouă mărturie a perspectivelor pe care le deschide piesa, de la documentul istoric al consemnării primelor eforturi ale clasei muncitoare descătușate de exploatare, către actualitatea permanentă pe care noul mesaj îl transmite spectatorilor de astăzi și de mâine.

Spectacolul băimărean (regia Ștefan Iordănescu) a făcut ca mesajul autorului să treacă rampa, să parvină în rindurile spectatorilor. Nu însă în plenitudinea lui, cu forța și concentrația necesară. Și aceasta, pentru că a lipsit o viziune regizorală precis conturată, care să axeze spectacolul în jurul unor coordonate precise, pentru că a lipsit în ultimă instanță mesajul re-

gizoral. E drept, s-au realizat în spectacol câteva interesante compoziții actricești. E suficient să amintim de foarte interesanta transpunere scenică realizată de Ștefan Iordănescu în rolul lui Uj baci. Rolul, cuprins între momente de comedie autentică și momente de dramatism, i-a permis o nuanțată compoziție, bogată în mijloace felurite de expresie. O atentă preocupare de umanizare și individualizare a personajelor a permis actorilor I. Ujă (Șandru), Iancu Economu (Andrei Nastai), Liana Sandra Popescu (Ilona) și altora să creeze interesante tipuri scenice. De asemenea comunistul Anton Nastai în interpretarea lui Nae Popescu a apărut drept un om dintr-o bucată, viguros și dinamic, impunându-se în centrul acțiunii piesei (fără să capete însă suficiente valențe care să-i contureze complexitatea caracterului său). Chiar cuplul Ionuț (Ion Siminie)-Irina (Ileana Șerban), defavorizat de autor în economia piesei, n-a fost o prezență trecătoare, în special datorită interpretării

rolului masculin, realizat simplu, cu multă căldură interioară.

Dar nu a existat o suficientă asamblare a spectacolului, personajele au apărut deseori descumpanite în scenă. Firul central al acțiunii piesei s-a pierdut uneori în numeroase nervuri adiacente. Acest fapt a contribuit și la dezechilibrarea raportului dintre personajele pozitive și cele negative, acestea din urmă având în genere figuri mai expresive, mai multă stabilitate și siguranță. Prea multă chiar, pentru că de multe ori atât intonația cit și vestimentația lor au fost marcate în mod ostentativ. De altfel și mișcarea lor scenică suferă deseori de același defect. (Punerea la cale a sabotajului nu se face undeva într-un loc retras, umbrat, ci în plin centrul scenei, în focarul tuturor reflectoarelor și la răscrucea tuturor drumurilor de acces sugerate de decor.)

Considerăm ca inoportună încercarea indirectă de actualizare a acțiunii propriuzise. Decorul și mai ales costumele, ușor

idilizate, fac ca reconstituirea mediului să nu mai fie conformă momentului de desfășurare a acțiunii. Piesa își pierde astfel din atmosfera specifică anilor care au generat-o. Își pierde din caracterul de *document istoric* pe care, efectiv, trebuie să-l transmită spectatorului de azi, împreună cu mesajul de *actualitate*, pe care problematica piesei îl conține.

Ar fi fost poate necesară o colaborare cu autorul în rezolvarea artistică a citorva momente din textul dramatic, care prezintă unele licențe de realizare. Oricum însă, în ciuda deficiențelor semnalate, spectacolul din Baia Mare ne-a convins că mesajul dramatic al lui Mihail Davidoglu găsește în rindul spectatorilor de azi o meritată prețuire. Și considerăm încă o dată vrednic de toată prețuirea faptul că Teatrul din Baia Mare a ales, pentru deschiderea stagiunii, dintre atâtea, tocmai acest text de rezistență al dramaturgiei noastre realist-socialiste.

Călin Căliman

ACCENTUL, PE CONFLICTUL DE IDEI

Teatrul Municipal : *Recolta de aur* de A. Baranga

Recolta de aur este pină în prezent singura lucrare dramatică a lui A. Baranga, inspirată din viața satelor noastre, în condițiile transformărilor revoluționare prin care acestea trec în perioada construirii socialismului. Chiar în urmă cu câțiva ani, cînd a apărut pentru întâia oară la lumina rampei sub titlul *Într-o noapte de vară*, lucrarea a stîrnit interes în public și în rîndul criticilor, care au văzut în ea (în ciuda deficiențelor semnalate) un jalon interesant pe drumul dezvoltării dramaturgiei și al dramaturgiei noastre noi în general. Era încă de pe atunci evident că autorul surprinsese aspecte semnificative ale luptei ce se desfășoară la sate în vederea transformării socialiste a agriculturii, că procesul acestor prefaceri revoluționare fusese urmărit de Aurel Baranga dinlăuntrul lui și nu constatativ, dinafară.

Am revăzut piesa în noua ei versiune, prezentată la deschiderea stagiunii pe scena Teatrului Municipal, după o trecere de aproape opt ani. Emoția încercată la această premieră se însoțea, de aceea, cu inte-

resul de a vedea opera confruntîndu-se cu timpul, de a-i verifica așadar, odată cu valoarea artistică, forța ei de dăinuire în actualitate. Îmi stăruiau încă în minte trăsăturile și jocul vechilor interpreți, printre care unii (de pildă, marele Bălățeanu) fuseseră strălucitori, și mă întrebam : ce sensuri mai adînci va ști să desprindă azi din piesă direcția de scenă a lui Ion Olteanu și în ce fel și cu ce putere de convingere vor ști interpreții să dovedească actualitatea textului, perenitatea lui ?

Mi se pare că cel mai valoros lucru în spectacol este acela că, fără a se stîrbi nimic din dramatismul fabulei, al situațiilor (ciocnirea nevastă-bărbat, socru-ginere etc.), accentul s-a păstrat neconținut pe conflictul de idei, pe urmărirea complicațiilor procese din cugetul eroilor, pe lupta lor pentru a face să biruie ceea ce este în ei bun, nou : ideea revoluționară.

Nu de mult, chiar în cuprinsul acestei reviste, criticul D. Micu afirma despre piesa de care ne ocupăm că : „*Recolta de aur* se menține în sfera problemelor ac-